

NU DUITSCHLAND GESPROKEN HEEFT...

Ioen ik in Berlijn was, heb ik er verschillende vrienden gesproken, die een „Vetter beim Generalstab“ beweerden te hebben.

Het schijnt niet alleen in Duitschland, maar ongeveer in alle landen van de wereld, oorlogvoerend of neutraal, zoo te zijn, dat er tal van menschen rondlopen, die „neven van den opperbevelhebber“ onder hun familieleden tellen.

Een van die Berlijnsche vrienden, aan wiens verwantschap met den neef in den „Generalstab“ ik wel het meeste geloof, vertelde mij van allerlei verrassingen, welke het Duitsche legerbestuur als een „wordt vervolgd“ op de 42 cM.-novelle, in petto hield. En bijkans alle waren ze bestemd om Engeland te bedreigen, schaakmat te zetten of te vernietigen. Kanonnen met overweldigende draagkracht, springstoffen met onberekenbare uitwerking, onderzeeërs van ongekende afmetingen...

Aan het einde van de opsomming, die mij, vreedzaam en vredelievend neutraal, 't hart sneller deed kloppen, kwam de categorische vraag: „Nun, was denken Sie jetzt von der Lage Englands?“

„Schlimm...“ zei ik, m'n gezicht in de meest diplomatieke plooi zettend en dat woordje op de meest nietszeggende wijze betonend.

„Schlimm?..... ah!.....! viel schlimmer als Sie denken.....!“

Dat was het antwoord van mijn vriend, aan wiens verwantschap met den „Vetter beim Generalstab“ ik wel geloof.

Dat „viel schlimmer als Sie denken“ is mij méér dan eens voor den geest gekomen, in den tijd, verlopen tusschen het boven geciteerde gesprek en den dag van heden.

Was 't „bluf“ of was 't werkelijkheid?

Met de meeste kracht kwam de gedachte eraan boven toen ik de waarschuwing der Duitsche marine-autoriteiten aan den neutralen handel las, direct volgend op de daden van de Duitsche onderzeeërs, die tot in de Iersche wateren wisten door te dringen.

Wethouder Wibaut zei in een toespraak, welke hij op een vergadering van den Anti-Oorlogsraad hield, dat wetenschap en techniek, de twee groote steuners der menscheid, haar grootste vijanden worden, wanneer zij in dienst gesteld zijn van den oorlog. Laat ons toch helpen, zoo ongeveer zei deze bekende S.D.A.P.-er, den oorlog te bestrijden, want als wij wetenschap en techniek ongestoord in dienst van Mars laten, dan zal er op den duur niets meer van de beschaving der wereld overblijven.

Deze uitspraak bevat een zeer behartenswaardige les. Want hetgeen tot nu toe aan wetenschappelijk oorlogstuig door de techniek tot hoogste volmaking werd gebracht, was, hoe mooi het ook de belangen van de bezitters diende, zoo vreeselijk in zijn uitwerking, dat een „halt, tot hier toe en niet verder“ uit den mond der Menschheid, uiterst verklaarbaar zou zijn geweest.

Maar dit „halt“ is tot nu toe niet gezegd.

Dies zijn de oorlogvoerenden verder gegaan en terwijl de krijgers in de loopgraven lagen, de matrozen op en onder zee hun plicht deden, werkten de geleerden en de technici, in dienst van den krijg zeker ijverig verder. Dus kan het heel wel zijn, maar al te wel helaas, dat de bedreiging, welke elke Duitscher zoo graag een werkelijkheid voor den Engelschen vijand zag, geen loos woord is, maar een ernstige, in haar uitwerking vreeselijke techniek- en wetenschap-overwinning.

Het is ook heel goed te begrijpen, dat in Engeland onder de uiterlijke opgewektheid en naast het luchthartig schouderophalen, benevens het glimlachend geuite „bluf“

er angst leeft. Angst voor den ongekenden geesl, waarmee bedreigd wordt.

En nu is door den verstrekkenden inhoud van de waarschuwing deze angst niet alleen het deel van den bedreigden „combattant“ toch ook van de neutralen, wier belangen evenzeer op het spel staan.

Het is daarom te begrijpen, dat de mededeeling van de Duitsche autoriteiten, nog meer besproken is, dan die, welke indertijd door de Engelsche Admiralty werd gelanceerd.

Men weet hoe 'n druk verkeer er ook nu tusschen Nederland en Engeland wordt onderhouden. Hoe vele schepen de Noordzee met verdere bestemming bevaren en hoe lastig het is al die schuiten „om den Noord“ te voeren, zooals Duitschland dit voorstelt.

Dus is de Duitsche waarschuwing ook hier het onderwerp van ernstige discussies.

Men verwacht in Panorama zeker niet een diepgaande bespreking van de kwestie zelve, geen studie in volkenrecht, noch een verdediging van welk standpunt ook. Evenmin zoeken onze lezers op deze bladzijde wijze raadgevingen aan onze bewindsmannen, aan hen die het roer van het zinnebeeldige schip van den Staat, of dat van een heuschelijke stoomboot of zeilboot in handen hebben.

Beide categoriën is het self-help best toevertrouwd. Zij hebben onze wijze raadgevingen niet van noode. Doch onze lezers zullen een in-beeld-brengen der situatie, dat hun bij het volgen der gebeurtenissen van dienst kan zijn, zeker apprecieeren. En daartoe kan de kaart, hier afgedrukt, ontegenzeggelijk meewerken.

